

Ämnesprov, läsår 2014/2015

Samhällskunskap

Delprov A2

Årskurs

6

Elevens namn och klass/grupp

Till dig som ska göra provet!

- Tänk på att alla uppgifter ger dig möjlighet att visa belägg för nivå E. Försök därför att skriva det du kan även om uppgiften känns svår.
- Många uppgifter ger dig möjlighet att också visa belägg för nivå C och A. De små rutorna vid varje uppgift visar vilken nivå uppgifterna går till.

Uppgiften ger dig möjlighet att visa belägg för nivå E

Uppgiften ger dig möjlighet att visa belägg för nivå E och C

Uppgiften ger dig möjlighet att visa belägg för nivå E, C och A

- Tänk på att vid de uppgifter där du ska skriva ett kryss eller ett ord bara skriva **ett** kryss eller ord vid varje ruta eller rad.
- Läs vilka tips ugglan Sam ger dig vid de uppgifter han dyker upp.

Nedan ser du två flickor. De är lika gamla och har många likheter samtidigt som de lever väldigt olika liv.

Namn: Maria

Ålder: 13 år

Familj: Mamma, pappa, tre systrar och två bröder.

Intressen: Vara med kompisar, cykla och lyssna på musik.

Älskar att: Bada och åker till badhuset med familjen någon gång varje år. På sommaren cyklar hon till stranden.

Namn: Sara

Ålder: 13 år

Familj: Mamma, pappa och en bror.

Intressen: Rida, spela gitarr, vara med kompisar, shoppa och lyssna på musik.

Älskar att: Resa och reser utomlands på semester med familjen två gånger varje år. Senast var hon i Australien.

Läs faktarutorna om de två flickorna.

Det finns flera skillnader mellan Maria och Sara. Deras familjer ser olika ut och de gör olika saker på fritiden.

--	--	--

Beskriv vad det kan bero på att det finns skillnader mellan hur de båda flickorna och deras familjer lever sina liv!

Om du vill kan du ta hjälp av stödorden i rutan nedan.

arbete	boende	ekonomi	familjen	hälsa	uppväxt	utbildning
--------	--------	---------	----------	-------	---------	------------

Försök att beskriva
tre olika orsaker!

A9 Hur fungerar samhället?

Nedan följer ett antal uppgifter som handlar om politik.
Varje uppgift innehåller en ofullständig mening som behöver en fortsättning.
Sätt ett kryss i rutan efter det alternativ som stämmer bäst.

Politik

1. För att få rösta i riksdagsvalet i Sverige krävs det att...

- a) man har fyllt 18 år.
- b) man har fyllt 18 år och är medborgare i ett nordiskt land.
- c) man har fyllt 18 år och är medlem i ett politiskt parti.
- d) man har fyllt 18 år och är svensk medborgare.

2. Val till riksdagen sker normalt...

- a) vartannat år.
- b) vart fjärde år.
- c) vart sjätte år.
- d) vart tredje år.

3. Det parti som får flest röster i riksdagsvalet får uppdraget att...

- a) bilda kommunfullmäktige.
- b) bilda regering.
- c) bilda riksdag.
- d) bilda statsråd.

4. Riksdagen utser...

- a) finansminister.
- b) försvarsminister.
- c) skolminister.
- d) statsminister.

Uppgiften fortsätter på nästa sida!

5. Regeringen lämnar förslag på nya lagar till...

- a) EU.
- b) högsta domstolen.
- c) kungen.
- d) riksdagen.

6. Riksdagen består av 349 ledamöter därför att...

- a) det inte ska kunna bli oavgjort vid omröstning av förslag.
- b) det ska vara en ledamot från varje kommun.
- c) det ska vara lika många ledamöter från varje parti.
- d) det är en EU-regel som alla länder måste följa.

7. Val till kommunfullmäktige sker...

- a) vartannat år.
- b) vart fjärde år.
- c) vart sjätte år.
- d) vart tredje år.

8. Kommunen fattar beslut om bland annat...

- a) fängelser, vägar och barnbidrag.
- b) förskola, rösträttsålder och idrottshallar.
- c) radio/TV, skola och järnvägar.
- d) äldreomsorg, bibliotek och bostäder.

I Sverige har vi lagar som alla i samhället ska följa. Det finns flera olika myndigheter med anställda som på olika sätt arbetar med lagar.

Beskriv vad de olika myndighetspersonerna har för uppgift!

Polis

Åklagare

Advokat

Domare

Här nedan kan du läsa två utdrag ur FN:s barnkonvention.
Förklara och ge exempel på vad som menas med varje utdrag.

a) **Alla barn är lika mycket värda och har samma rättigheter. Ingen får diskrimineras.**

b) **När vuxna fattar beslut som rör barn ska de se till "barnets bästa".**

Nedan kan du läsa olika påståenden om en vanlig familjs ekonomi.
Sätt kryss för om påståendet **stämmer** eller **inte stämmer**.

1.	Alla barnfamiljer har rätt till barnbidrag.	stämmer
☐	stämmer inte
☐
2.	Det är oftast dyrare att köpa på avbetalning än att betala kontant.	stämmer
☐	stämmer inte
☐
3.	De flesta vuxna måste låna pengar för att kunna köpa ett hus.	stämmer
☐	stämmer inte
☐
4.	Den största delen av familjers pengar går till resor och kläder.	stämmer
☐	stämmer inte
☐
5.	Alla som jobbar med samma sak tjänar lika mycket.	stämmer
☐	stämmer inte
☐
6.	Föräldrar är skyldiga att betala fickpengar till sina barn.	stämmer
☐	stämmer inte
☐
7.	Alla som tjänar mer än 20 000 kronor på ett år måste betala skatt.	stämmer
☐	stämmer inte
☐
8.	Alla familjer har rätt att få bostadsbidrag.	stämmer
☐	stämmer inte
☐
9.	Man betalar olika mycket skatt beroende på hur mycket man tjänar.	stämmer
☐	stämmer inte
☐
10.	En stor utgift för barnfamiljer är avgiften till skolan.	stämmer
☐	stämmer inte
☐
11.	De flesta familjer får sin största inkomst från arbete.	stämmer
☐	stämmer inte
☐

Tänk dig ett land där alla människor tjänar lika mycket pengar oavsett vilket arbete de har. Alla som arbetar i landet får alltså lika mycket pengar varje månad. De som bestämmer i landet tycker att det här är det mest rättvisa för alla i samhället.

Resonera om vilka fördelar och nackdelar det här sättet att fördela pengar kan ha!

Försök att

- skriva **både** för- och nackdelar
- skriva sammanlagt **tre** för- och nackdelar
- förklara noga hur du menar

inkomstskatt	moms	finanser	tjänar
landskap	kommun	finansminister	ränta
riksbankschef	bidrag	löner	lånar
budget	räkning	avgift	utgifter

Välj bland orden i rutan och fyll i de ord som saknas! Det finns fler ord i rutan än vad som ska användas. Orden kan bara användas en gång.

För att kunna betala allt som ska finnas i ett samhälle så betalar vi medborgare skatt.

Skatt betalas till stat, _____ och landsting.

Den som ansvarar för svenska statens ekonomi kallas _____.

Både regeringen och många svenska hushåll gör en _____ för sin ekonomi. Där antecknar man vilka inkomster och _____ man har.

I Sverige betalas det ut många olika _____ till dem som till exempel studerar, har barn eller saknar arbete.

De flesta som arbetar i Sverige betalar en del av sin lön i skatt.

Denna skatt kallas _____. Man betalar olika mycket skatt beroende på hur mycket man _____.

När vi köper något i en affär betalar vi också skatt eftersom en del av priset är skatt.

Denna skatt kallas _____.

Om du har tid, gå gärna
tillbaka i häftet och titta
igenom dina svar en gång till!

GÖTEBORGS UNIVERSITET
INST FÖR PEDAGOGIK OCH SPECIALPEDAGOGIK